

Mennesket først: Temadag satte fokus på rehabiliteringens kerne

Mere end 90 deltagere fra hele landet var samlet, da temadagen *Mennesket i rehabiliteringen – Pleje og rehabilitering* blev afholdt den 26. marts 2026 under Human First-indsatsområdet *Mennesker med rehabiliteringsbehov*. Dagen satte fokus på, hvordan rehabilitering kan tage udgangspunkt i det enkelte menneskes liv, ønsker og behov – og hvordan dette perspektiv kan omsættes til praksis.

Relationer som fundament for rehabilitering

Professor i sygepleje Marit Kirkevold indledte dagen med et oplæg om betydningen af relationen mellem fagperson og mennesket i rehabilitering. Hun understregede, at det både er vigtigt og udfordrende at tale med mennesker om det, der er betydningsfuldt for dem, særligt når de befinder sig i en livssituation præget af tab og omvæltninger.

Med afsæt i bogen *Inn i Krisen* af Bergljot Gjelsvik beskrev hun, hvordan sådanne samtaler ikke altid lykkes. Det afgørende er imidlertid, at der skabes en relation, hvor mennesket oplever at blive set og hørt. Netop denne oplevelse kan i sig selv være rehabiliterende.

Fælles sprog styrker det personcentrerede fokus

Social- og sundhedsassistent Pernille Max fortalte om erfaringerne med at arbejde ud fra ICF-modellen. Et kursusforløb havde givet medarbejderne et fælles fagligt afsæt og styrket fokus på mennesket frem for diagnosen.

Ifølge Pernille Max har arbejdet med ICF blandt andet bidraget til at:

- se på hele borgerens livssituation – ikke kun diagnosen,
- fokusere på ressourcer og muligheder frem for begrænsninger,
- planlægge individuel pleje og støtte ud fra borgerens egne behov og mål.

Hverdagslivet som omdrejningspunkt

Ergoterapeut, specialeansvarlig og master i neurorehabilitering Pia Nørgaard satte fokus på patientperspektivets betydning i den ergoterapeutiske indsats. Hun viste, hvordan rehabilitering tager afsæt i de aktiviteter, der giver mening i den enkeltes hverdag, og pegede på værdien af både ICF og ergoterapifaglige modeller som redskaber til at understøtte dette arbejde.

Mod til at sætte mennesket først

Deltagerne bidrog også med egne erfaringer fra praksis. Flere fremhævede, at det kræver mod at sætte mennesket først i rehabiliteringen – et udsagn, der samtidig peger på, at tilgangen endnu ikke er fuldt integreret i alle organisatoriske og faglige sammenhænge.

Blandt deltagernes refleksioner lød det blandt andet:

”Ved at være modig og ikke altid følge rammer og regler, men lytte og følge borgeren.”

”Arbejde med kulturen så mennesket først er i hele organisationen. Det skal læres og prioriteres.”

”Mod spiller en vigtig rolle – mod til ikke at fokusere på indsatsen, men til at være sansende opmærksom i mødet med borgeren. Mod til at lytte og stille spørgsmål til håb og det meningsfulde.”

Kan WHODAS understøtte en menneskecentreret rehabilitering?

Specialkonsulent i rehabilitering og ph.d. Helene Honoré satte fokus på, om redskabet WHODAS 2.0 kan bidrage til at sætte mennesket først i rehabiliteringen.

Med afsæt i sin evaluering af WHODAS 2.0 i kommunal praksis fremhævede hun redskabets styrker som både dialogværktøj og datagrundlag med borgerens funktionsevne i centrum. Samtidig understregede hun, at fokus på funktionsevne ikke nødvendigvis er det samme som fokus på et meningsfuldt liv.

WHODAS 2.0 kan understøtte en struktureret dialog om centrale livsområder, som rækker ud over spørgsmål om selvhjulpenhed og støttebehov. Men redskabet bidrager kun til at sætte mennesket først, når det anvendes i en rehabiliterende praksis, hvor borgerens perspektiv aktivt omsættes til mål og handling.

Borgernes stemmer satte punktum

Dagen blev rundet af med et panel bestående af tre borgere med egne erfaringer fra rehabiliteringsforløb. De fortalte om betydningen af de fagpersoner, der havde støttet og fulgt dem undervejs, og om værdien af deres egen aktive indsats i processen.

Samtidig pegede samtalen på en vigtig udfordring: Hvad sker der, når borgere ikke selv har mulighed for eller ressourcer til at tage aktiv del i rehabiliteringen? Et spørgsmål, der fortjener sin egen temadag.

Pleje og rehabilitering går hånd i hånd

Temadagen efterlod deltagerne med en fælles oplevelse af, at ambitionen om at sætte mennesket først deles bredt – og at det er muligt at lykkes.

Et gennemgående budskab var, at pleje og rehabilitering ikke er modsætninger, men tværtimod går hånd i hånd. Når menneskets perspektiv bliver styrende for indsatsen, skabes de bedste forudsætninger for at styrke funktionsevnen og understøtte en tilværelse, der opleves som meningsfuld for det enkelte menneske.